

Sygn. akt VU 1270/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant Alicja Jesion

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku U. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania U. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..

z dnia 8 sierpnia 2013 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

VU 1270/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 sierpnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M.. zobowiązał wnioskodawczynię U. P. do zwrotu kwoty 1.163,71 zł tytułem nienależnie pobranego świadczenia za miesiąc czerwiec 2013 roku, to jest świadczenia emerytalnego zmarłego w dniu 29 maja 2013 roku J. P..

Od decyzji tej wnioskodawczyni U. P. odwołała się w dniu 10 września 2013 roku. W odwołaniu podniosła, że, będąc osobą upoważnioną, pobrała na początku miesiąca czerwca 2013 roku pieniądze z rachunku bankowego, nie wiedząc, czy świadczenie emerytalne zmarłego męża to świadczenie za miesiąc maj, czy też czerwiec tego roku. Ponadto wskazała, że pieniądze przeznaczyła na pokrycie długów męża oraz na wydatki związane z jego pogrzebem.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił następujący stan faktyczny:

J. P., mąż wnioskodawczyni U. P., uprawniony był do emerytury. Świadczenie przekazywane było na rachunek bankowy J. P..

(okoliczności niesporne)

Świadczenie za miesiąc czerwiec 2013 roku w kwocie 1.163,71 zł (wraz z dodatkiem pielęgnacyjnym) wysłane zostało na rachunek bankowy J. P. w dniu 31 maja 2013 roku.

(dowód: notatka k. 135, 135 - odwrot – w aktach rentowych)

W dniu 3 czerwca 2013 roku do organu rentowego wpłynął wniosek o wypłatę zasiłku pogrzebowego po zmarłym J. P.. Zmarł on w dniu 29 maja 2013 roku.

(dowód: wniosek o wypłatę zasiłku pogrzebowego k. 125-127, odpis aktu zgonu k. 128 – w aktach rentowych)

Organ rentowy zwrócił się do Banku (...) Oddział w R. o zwrot kwoty 1.163,71 zł przekazanej za miesiąc czerwiec 2013 roku na rachunek zmarłego J. P.. Bank udzielił odpowiedzi, że nie może dokonać zwrotu ww. kwoty, ponieważ wniosek dotyczy rachunku wspólnego. W kolejnym piśmie Bank powiadomił organ rentowy, współwłaścicielem rachunku bankowego prowadzonego przez J. P. jest U. P..

(dowód: pismo ZUS k. 129, odpowiedź udzielona przez Bank (...) k. 130, informacja k. 132 – w aktach rentowych)

Świadczenie emerytalne J. P. za miesiąc czerwiec 2013 roku pobrała U. P..

(okoliczność przyznana przez wnioskodawczynię)

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 138 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227 ze zm.), zwanej dalej ustawą, osoba, która nienależnie pobrała świadczenia jest obowiązana do ich zwrotu, a za nienależnie pobrane świadczenia uważa się także świadczenia wypłacone z przyczyn niezależnych od organu rentowego osobie innej, niż wskazana w decyzji tego organu.

W świetle treści tego przepisu istotne są dwa elementy. Pierwszy to ten, czy świadczenia wypłacone zostały osobie innej, niż wskazana w decyzji organu rentowego i drugi, czy zaistnienie powyższego stanu nastąpiło z przyczyn niezależnych od organu rentowego. Organ rentowy nie ma natomiast obowiązku wykazywania udzielenia stosownego pouczenia, czy też świadomego wprowadzenia go w błąd przez osobę, która pobrała świadczenia, czego wymaga przepis art. 138 ust. 2 ustawy.

Śmierć osoby uprawnionej do emerytury powoduje ustanie prawa do świadczenia (art. 101 pkt 2 ustawy). Świadczenia wypłacone przez organ rentowy za miesiące przypadające po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy, mają zatem charakter nienależnych. Jeżeli tego rodzaju świadczenie wypłacono osobie trzeciej, to zastosowanie znajdzie art. 138 ust. 3 ustawy, jeśli nastąpiło to z przyczyn niezależnych od organu rentowego.

J. P. zmarł w dniu 29 maja 2013 roku i z tą datą ustało jego prawo do emerytury. Świadczenie emerytalne za miesiąc czerwiec 2013 roku, a więc za miesiąc po miesiącu śmierci J. P., wypłacone zostało jego żonie, U. P.. Tym samym uznać należy, że wypłacone ono zostało innej osobie, niż wskazana w decyzji organu rentowego. Spełniona została także druga przesłanka z art. 138 ust. 3 ustawy. Organ rentowy dokonał przelewu spornej kwoty na rachunek bankowy J. P. w dniu 31 maja 2013 roku, nie mając wiadomości o jego śmierci. Wiadomość tę uzyskał w dniu 3 czerwca 2013 roku, kiedy to wpłynął wniosek o wypłatę zasiłku pogrzebowego. Nie można więc uznać, że wnioskodawczyni otrzymała nienależne świadczenie w wyniku błędu organu rentowego. Nastąpiło to z przyczyn niezależnych od ZUS.

Dodać trzeba, że w sprawie nie znajdzie zastosowania art. 138a zdanie pierwsze ustawy, w myśl którego, bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa są zobowiązane zwrócić Zakładowi kwoty świadczeń przekazane na rachunek w banku lub spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej za miesiące następujące po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy. Przepis ten nie obejmuje bowiem wpłat ww. rodzaju na rachunek wspólny. Podmiot, do którego jest adresowany, tj. bank prowadzący rachunek, nie może być bowiem zobowiązany do zwrotu kwot świadczeń pobranych nienależnie przez inne osoby. Przepis ten reguluje wyłącznie taką sytuację, w której nie ma osoby zobowiązanej do zwrotu świadczenia mającego charakter pobranego nienależnie, a wpłaconego przez organ rentowy na rachunek bankowy świadczeniobiorcy. Odnosi się więc tylko do wpłat dokonanych na rachunek prowadzony indywidualnie dla świadczeniobiorcy, czyniąc bank zobowiązanym do zwrotu organowi rentowemu świadczeń przekazanych za miesiące przypadające po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy (por.

uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2006 roku, II UZP 7/06, Orzecznictwo w Sprawach (...) rok 2007, Nr 3, poz. 31, str. 19).

Wreszcie - w świetle treści art. 138 ust. 1 i 3 ustawy - w sprawie nie ma żadnego znaczenia to, na jakie cele wnioskodawczyni przeznaczyła nienależnie pobrane świadczenie.

Z powyższych względów, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.